

12 ΣΥΝΕΔΡΙΟ

της Ελληνικής Ψυχαναλυτικής Εταιρείας

**ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΑΣΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΜΦΙΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΑΜΦΙΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ. Η ΛΥΣΗ ΤΟΥ
ΟΥΔΕΤΕΡΟΥ ΓΕΝΟΥΣ.**

Βασίλης Δημόπουλος, Ψυχίατρος-Ψυχαναλυτής.

**Διδάσκων αναλυτής της Ελληνικής Ψυχαναλυτικής Εταιρείας. Μέλος της
Ελληνικής Ψυχοσωματικής Εταιρείας.**

Περίληψη

Διακρίνω την αμφισεξουαλική συμπεριφορά, στην οποία το άτομο «κρατάει» και τα δύο φύλα, εμπρός στην αδυναμία του να επιλέξει αντικείμενο –έστω και ομοφυλόφιλο–, από την ψυχική αμφισεξουαλικότητα. Στην συμπεριφορά, η αδυναμία επιλογής, ένδειξη ανεπαρκών εσωτερικεύσεων (δευτερογενών ταυτίσεων), έχει ως αποτέλεσμα την διάψευση της θηλυκής – παθητικής θέσης και την ως εκ τούτου μη δυνατότητα πρόσβασης στον χώρο της επιθυμίας. Ο άλλος, το άλλο φύλο εν προκειμένω, ως αντικείμενο δημιουργίας, εξερεύνησης, αφύπνισης και ικανοποίησης εντέλει της επιθυμίας, δεν είναι διαθέσιμο ως εσωτερικό αντικείμενο. Η διάψευση ως μηχανισμός άμυνας της ανατομικής σεξουαλικής πραγματικότητας μπορεί να οδηγήσει σε σεξουαλικές αποκλίσεις και την ψύχωση, ενώ η διχοτόμηση μπορεί να οδηγήσει το άτομο στην αναζήτηση άμεσης ικανοποίησης περνώντας στην πράξη –αμφισεξουαλική συμπεριφορά.

Η ψυχική αμφισεξουαλικότητα μπορεί να κατανοηθεί ως έχουσα σε κάθε φύλο το άλλο, το οποίο, ως εσωτερικευμένο, το εμπεριέχει και με το οποίο είναι σε μία διαρκή συναλλαγή. Είναι μία φαντασίωση του άλλου φύλου, το οποίο δεν έχουμε στην πραγματικότητα αλλά έχουμε μέσω της φαντασίωσης. Έτσι, το άτομο επιτυγχάνει να παίρνει ικανοποίηση από το

άλλο φύλο που δεν είναι δικό του. Την ίδια, όμως, στιγμή έχει κατακτήσει την διαφοροποίηση, την ενοχή αλλά και κυρίως το πεπερασμένο της ευχαρίστησης, το αδύνατο της ικανοποίησης και των δύο φύλων. Άμυνες όπως η στροφή της ενόρμησης επί εαυτού και η απώθηση επικρατούν.

Η πορεία προς την ψυχική αμφισεξουαλικότητα είναι μία «περιπέτεια», η οποία ξεκινάει από το δίπολο ενεργητικότητα-παθητικότητα, αυτό δηλαδή της περιπέτειας των ενορμήσεων. Η ενόρμηση είναι ενεργητική, ο σκοπός της όμως είναι παθητικός. Η διπλή ανατροπή της ενόρμησης (στροφή επί εαυτού και αντιστροφή) εμπεριέχουν αξεδιάλυτα την ενεργητική και παθητική συνιστώσα. Έτσι, το δίπολο ενεργητικότητα-παθητικότητα γίνεται πρόδρομος ενός άλλου, αυτού του αρσενικού-θηλυκού, το οποίο με την σειρά του οδηγεί σε αυτό που ονομάζουμε ψυχική αμφισεξουαλικότητα. Το δίπολο αρσενικό-θηλυκό μπορεί να οριστεί με όρους βιολογικούς, κοινωνικούς και ψυχικούς, και να ορίζεται επίσης από άλλα δίπολα, όπως: παρουσία-απουσία, ενεργητικότητα-παθητικότητα.

Αν οι ταυτίσεις σε όλα τα επίπεδα –προγεννητικό, γεννητικό, οιδιπόδειο–, αν δηλαδή τα περάσματα από την προοιδιποδειακή μητέρα στην οιδιποδειακή, από την μητέρα ως ανακλιτικό αντικείμενο στην μητέρα-γυναίκα, αν οι πρώτοι οργανωτές (πρωτογενείς φαντασιώσεις) δε δράσουν ως τέτοιοι και με την αντιτραυματική τους λειτουργία, τότε ο δρόμος προς την ψυχική αμφισεξουαλικότητα, την σύγκρουση και την επιθυμία θα μείνει κλειστός. Υπάρχει λύση; Θα έλεγα ναι: η «καταστροφή» της σεξουαλικής επιθυμίας. Η λύση του ουδέτερου γένους, του οποίου η συγγένεια με τον απόλυτο πρωτογενή ναρκισσισμό δεν πρέπει να μας εκπλήσσει. Δεν πρέπει να μας εκπλήσσει επίσης η υποχώρηση της ενορμητικής δραστηριότητας του εγος, την θέση της οποίας μπορεί να καταλάβει το ιδεώδες ή ακόμη περισσότερο η αναζήτηση της ηρεμίας, του τίποτα, όπου η αρχή της αδράνειας και του νιρβάνα αναλαμβάνουν τα ηνία. Θα επιχειρούσα μάλιστα να πω ότι κάποιες από τις αυτοκτονίες έχουν χαρακτηριστικά αναζήτησης της ηρεμίας στην γραμμή που αναπτύσσω.

Ο άντρας τον οποίο θα παρουσιάσω, του οποίου η πορεία-πέραςμα από την αμφισεξουαλική συμπεριφορά στην ψυχική αμφισεξουαλικότητα

διακατεχόταν διαρκώς από το δίλημμα πάντα αν θα περάσει σ' αυτήν ή θα προτιμούσε την λύση του ουδέτερου γένους, δηλαδή να μην αναζητάει ούτε το ένα ούτε το άλλο φύλο. Η δική μου στάση και θέση, πόσο δηλαδή ήμουν διαθέσιμος και δεκτικός στην θηλυκή μεταβίβαση, υποστηρίζω πως έπαιξε σημαντικό ρόλο προς τη μία ή την άλλη έκβαση. Η αρχική (ασυνείδητη εν πολλοίς) αδυναμία μου να μπω στην θηλυκή-παθητική θέση και η βιασύνη μου να ερμηνεύω αυτού του είδους την μεταβίβαση πιστεύω πως τον έκανε να αναρωτηθεί και επί της λύσεως του ουδέτερου γένους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- C. David, 1992, *La bisexualité psychique*, Payot, Paris.
- S. Freud, 1908, *Hysterical phantasies and their relation to bisexuality*, S.E. IX.
- S. Freud, 1929, *Civilization and its Discontents*, κεφ. IV, S.E. XXI.
- S. Freud, 1937, *Analysis terminable and interminable*, Part VIII, S.E. XXIII.
- A. Green, 2001, *Life narcissism, death narcissism*, σελ. 158-169, Free Ass. Books.